

ADAM MICKIEWICZ UNIVERSITY, POZNAŃ

Hybrider blandt andre importord i moderne dansk

Andrzej Szubert

Dansk Sprognævns konference
København, 7. november 2018

1. Definition
  2. Herkomst
  3. Ordklassefordeling
  4. Fugeelementer
  5. Hyppighed
  6. Produktivitet
-

Definition

Hybrider - sammensatte dannelser der består af elementer fra forskellige sprog

Fx

da. *bowlingbane* < eng. *bowling lane* (delerstatning)

da. *jobsamtale* vs. eng. *Interview* (delovertagelse)

salsabeat (spansk og engelsk)

De udgør 39% af alle importordene

Herkomst (Hybrider med fremmed 1.-led forekomster)

2016

Sprog	Antal forekomster	%
engelsk	182	78,8%
tysk	25	10,8%
internationalismer	13	5,6%
japansk	4	1,7%
fransk	3	1,3%
svensk	2	0,9%
arabisk	1	0,4%
italiensk	1	0,4%
I alt	231	100,0%

2000

Sprog	Antal forekomster	%
engelsk	449	83,8%
internationalismer	62	11,6%
spansk	10	1,9%
japansk	7	1,3%
tysk	2	0,4%
fransk	2	0,4%
arabisk	1	0,2%
græsk	1	0,2%
nederlandsk	1	0,2%
italiensk	1	0,2%
I alt	536	100,0%

Herkomst (Hybrider med fremmed 1.-led - lemmer)

Sprog 2016	Antal lemmer	%
engelsk	97	80,8%
internationalismer	11	9,2%
tysk	4	3,3%
japansk	2	1,7%
svensk	2	1,7%
fransk	2	1,7%
arabisk	1	0,8%
italiensk	1	0,8%
I alt	120	100,0%

Sprog 2000	Antal lemmer	%
engelsk	288	85,0%
internationalismer	33	9,7%
spansk	8	2,4%
japansk	3	0,9%
tysk	2	0,6%
græsk	1	0,3%
nederlandsk	1	0,3%
arabisk	1	0,3%
fransk	1	0,3%
italiensk	1	0,3%
I alt	339	100,0%

Ty. *krimiserie* – 22 forekomster og 9,5% af alle førsteledshybrider
Tysk falder fra 10,8% til 3,3%

De andre sprog er marginale fx japansk (4. plads) med 1,7%
(4 forekomster og 2 lemmer - *noritang* og *pokemonklub*).

Herkomst - *forholdet mellem forekomster og lemmaer*

2016

Engelsk – fald med næsten 50% fra 182 forekomster til 97 lemmaer

dokumentarserie (37 forekomster 16%)

realityserie (20 forekomster 8,7%)

De to lemmaer er afgørende for forskellen fordi de selv udgør 24,7% af alle forekomsterne.

Herkomst (Hybrider med fremmed 2.-led forekomster og lemmaer)

2016

Sprog	Antal forekomster	%
engelsk	42	91,3%
tysk	2	4,3%
internationalismer	1	2,2%
italiensk	1	2,2%
I alt	46	100,0%

2000

Sprog	Antal forekomster	%
engelsk	157	99,4%
tysk	1	0,6%
I alt	158	100,0%

2016-materialet 16,73% af alle hybriderne - 2000-materialet 22,8%

Sprog	Antal lemmaer	%
engelsk	29	87,9%
tysk	2	6,1%
internationalismer	1	3,0%
italiensk	1	3,0%
I alt	33	100,0%

Sprog	Antal lemmaer	%
engelsk	89	98,9%
tysk	1	1,1%
I alt	90	100,0%

2016 (*3-d-printer* - 8 forekomster - 17,4% - 2000 *smertecenter* - 12 forekomster - 7,6%)

Hybrider med begge fremmede led

2016

- engelsk og latin (*computerfacilitet*)
- arabisk og engelsk (*halalhippie*)
- græsk og engelsk (*dramafix*)

2000

- engelsk og tysk (*actionkrimi*)
  - engelsk og spansk hhv. omvendt (*bodytequila, salsabeat*).
-

Ordklasser

Retskrivningsordbogen - 70% er substantiver (sproget.dk)

Forekomster (i alt)

2016

Ordklasse	Antal forekomster	%
substantiv	255	92,7%
adjektiv	15	5,5%
verbum	5	1,8%
I alt	275	100,0%

Lemmer (i alt)

2016

Ordklasse	Antal lemmer	%
substantiv	151	92,1%
adjektiv	11	6,7%
verbum	2	1,2%
Suma końcowa	164	100,0%

2000

Ordklasse	Antal forekomster	%
substantiv	667	96,1%
adjektiv	25	3,6%
verbum	2	0,3%
I alt	694	100,0%

2000

Ordklasse	Antal lemmer	%
substantiv	480	96,6%
adjektiv	16	3,2%
verbum	1	0,2%
Suma końcowa	497	100,0%

Ordklasser

1.-leds hybrider (forekomster)

2016

2000

Ordklasse	Antal forekomster	%
substantiv	217	94,0%
adjektiv	13	5,6%
verbum	1	0,4%
I alt	231	100,0%

Ordklasse	Antal forekomster	%
substantiv	511	95,3%
adjektiv	23	4,3%
verbum	2	0,4%
I alt	536	100,0%

1.-leds hybrider (lemmaer)

2016

2000

Ordklasse	Antal lemmaer	%
substantiv	110	91,7%
adjektiv	9	7,5%
verbum	1	0,8%
I alt	120	100,0%

Ordklasse	Antal lemmaer	%
substantiv	324	95,6%
adjektiv	14	4,1%
verbum	1	0,3%
I alt	339	100,0%

Ordklasser

2.-leds hybrider (forekomster)

2016

Ordklasse	Antal forekomster	%
substantiv	40	87,0%
verbum	4	8,7%
adjektiv	2	4,3%
I alt	46	100,0%

2000

Ordklasse	Antal forekomster	%
substantiv	156	98,7%
adjektiv	2	1,3%
I alt	158	100,0%

2.-leds hybrider (lemmaer)

2016

Ordklasse	Antal lemmaer	%
substantiv	31	93,9%
verbum	1	3,0%
adjektiv	1	3,0%
I alt	33	100,0%

2000

Ordklasse	Antal lemmaer	%
substantiv	88	97,8%
adjektiv	2	2,2%
I alt	90	100,0%

Bindeelementer

- nulmorfem (fx *træhus*)
- s- (fx *sætningsled*)
- e- (fx *landevej*) og event. fordobling af førsteleds slutkonsonant (fx *kat* men *katte*hale)
- er- (fx *pariserbøf*)

sjældnere tilfælde

- n- (fx *ærenpris*)
  - ns- (*smertensskrig*)
  - en- og event. fordobling af slutkonsonanten (fx *blikkenslager*)
-

Bindeelementer

1.-leds hybrider

2016

-s- kun ved sammensætninger der ender på *-ing*
(*digitaliseringsstyrelsen, implementeringsfase*)

-e- bruges ved verber som første led (der har infinitivendelsen *-e*) med
en eventuel fordobling af udlydskonsonanten (*mob**be**offer*).

I alle de øvrige tilfælde bruges nulmorfem

2000

Ingen -s-

kun *-e-* og fordobling af slutkonsonanten (*mob**b**efri, mob**b**esituation,
mob**b**eudvalg*).

I alle de øvrige tilfælde bruges nulmorfem

Bindeelementer

2.-leds hybrider (flere eksempler på bindebogstaver)

2016

-s- (*profession**s**bachelor, sikkerhed**s**team, videns**s**center*)

-e- og eventuel fordobling af slutkonsonanten (fx *kyllinge**e**burger, katte**e**video*)

nulmorfem

2000

-s- (*langtids**s**bondage, lørdags**s**mail, åbnings**s**musical*)

-e- (*flygtninge**e**center, mande**e**strip*)

nulmorfem

I alle tilfældene bruges bindeelementer helt efter det danske mønster.

Hyppighed

De hyppigst forekommende lemmaer

Lemma	Antal forekomster	% af alle hybrider
2016		
dokumentarserie	37	13,45%
krimiserie	22	8%
realityserie	20	7,27%
tre-d-printer	8	2,9%
actionfilm	6	2,18%
tre-d-printe	4	1,45%
2000		
actionfilm	14	2,02%
mobiltelefon	13	1,87%
euroland	13	1,87%
smertecenter	12	1,73%
asylcenter	8	1,52%

Produktivitet

1.-led

2016

tv- (11) (fx *-drama* (3), *-kanal* (2), *-serie* (2), *-guide*)

it- (6) (fx *-café*, *-hjælp*, *-hjørne*, *-kriminell*)

reality- (5) (fx *-serie* (20), *-stjerne* (5), *-dronning* (2))

dokumentar- (fx *-serie* (37), *-udsendelse*)

2000

euro- (32) (fx *-land* (7), ***-afstemning*** (5), *-modstander* (2), *-bank* (2))

ecstasy- (12) (fx *-pille* (4), *-kampagne* (3), *-forhandler* (2), *-handel* (1))

escort- (5) (fx *-pige* (2), *-elegance*, *-nyhed*, *-nyt*, *-service*)

salsa- (fx *-beat* (1), *-danser* (1), *-lærer* (3))

Produktivitet

2.-led

2016

-center (fx kunde-, videns-)

2000

-center (14) (fx asyl-, billed-, smerte-, social-).

Mange tak.
